

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 659/2017-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu senátu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Martinou Chorváthovou, advokátska kancelária, A. Kmeť 28, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 22 P 120/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 22 P 120/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Martin prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 22 P 120/2012 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Martin povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Martin je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 312,34 € (slovom trisťodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky Mgr. Martiny Chorváthovej, A. Kmeťa 28, Martin, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 659/2017-15 z 25.októbra 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 P 120/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je stranou v konaní o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, ktoré začalo v roku 2012 a dosiaľ nie je právoplatne skončené.

3. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní na okresnom súde pod sp. zn. 22 P 120/2012 porušené bolo a prikáže okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov. Súčasne sa domáhal priznania finančného zadost'učinenia v sume 5 000 000 € a úhrady trov konania.

4. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr 945/17 doručeným ústavnému súdu 8. decembra 2017, v ktorom okrem uvedenia procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania konštatoval:

„Konečné zodpovedanie otázky, či došlo k zbytočným prietahom a tým porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý a rýchly proces ponechávame na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými súd právna a faktická zložitost' veci pri zohľadňovaní povahy konania, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd vo veci postupoval.

Sudcovia Okresného súdu Martin sú dlhodobo značne pracovne vyťažení a v dôsledku toho nie sú schopní konať všetky potrebné úkony urýchlene tak, aby to zodpovedalo potrebám každého jednotlivého konania a najmä záujmom účastníkov na čo možnom najrýchlejšom rozhodnutí vo veci.“

5. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti bolo aj vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý uviedol:

„Vec vedená na tunajšom súde pod spis. zn 22P/120/2012 bola mne ako zákonnému sudcovi pridelená dňa 01.09.2017... čo sa týka zložitosti sporu, k tejto skutočnosti sa zatiaľ objektívne vyjadriť neviem. V predmetnom konaní je potrebné rozhodnúť už len o výške výživného a o styku otca s maloletou... Ja som doposiaľ nezistil existenciu akýchkoľvek prekážok, ktoré by mi bránili riadne konať vo veci... Po preštudovaní spisového materiálu som ja nezistil existenciu akýchkoľvek prietahov v konaní spôsobených sťažovateľom.“

6. K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne zaujal stanovisko podaním, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 18. decembra 2017. V uvedenom vyjadrení sa uvádza:

„Okresný súd Martin uvádza, že vo veci koná už piaty zákonný sudca, keď predchádzajúci sudcovia boli preložený alebo odišli na dôchodok či materskú dovolenku, spis je rozsiahly a každý nový sudca si musí celý spis preštudovať. Okrem toho sú sudcovia preťažení. K tejto skutočnosti uvádzame, že tieto problémy, ktoré nastali v personálnom obsadení Okresného súdu Martin, nemôžu byť na ťarchu účastníkov konania a zvlášť ak sa jedná o záujmy maloletého dieťaťa, keď takéto konania majú byť riešené prioritne. Nemôžeme ospravedlňovať porušenie ústavného práva a základných práv a slobôd okolnosťami organizačného charakteru, ktoré uvádza Okresný súd Martin...

... K faktickej a právnej zložitosti sporu uvádzame, že sa nejedná o právne zložitú vec – konanie o rozvod manželstva spojený s úpravou práv a povinností k maloletému dieťaťu...

... Keď sa konanie začalo, maloleté dieťa malo tri roky, v súčasnosti má sedem rokov a nastúpilo do 1. ročníka základnej školy. V živote dieťaťa je to obrovský skok. A do dnešného dňa nie je právoplatne upravené zverenie maloletého dieťaťa, vyživovacia povinnosť a úprava styku s maloletým dieťaťom.

Právna zástupkyňa sťažovateľa uviedla: „k postupu Okresného súdu Martin vo veci sme sa obsiahle vyjadrili v našej sťažnosti i v tomto vyjadrení a zotrvávame na tom, že nekonal tak, aby účastníkom zaručil ich ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov...“

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

8. Z obsahu sťažnosti, jej príloh, ako aj zo zapožičaného súdneho spisu ústavný súd zistil tieto podstatné skutočnosti o priebehu napadnutého konania:

- 11. decembra 2012 bol na okresnom súde podaný návrh na rozvod manželstva,

- 21. januára 2013 okresný súd rozhodol uznesením o oslobodení navrhovateľky od súdnych poplatkov,
- 12. februára 2013 sa na výzvu okresného súdu k podanému návrhu vyjadril odporca,
- 1. marca 2013 okresný súd rozhodol uznesením o ustanovení tlmočníka,
- 5. apríla 2013 sa uskutočnilo prvé pojednávanie vo veci, na ktorom bolo prijaté uznesenie o odročení pojednávania na ten účel, aby manželia absolvovali poradenské stretnutie, aby zistili, či je možnosť zachovania manželstva v záujme maloletého dieťaťa,
- 31. mája 2013 sa uskutočnilo druhé pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito na účel znaleckého dokazovania,
- 7. júna 2013 okresný súd vydal uznesenie o ustanovení znalca z odboru psychológie PhDr. Franeka,
- 9. júla 2013 okresný súd vydal uznesenie o zrušení znalca a poverení nového znalca PhDr. Jančárovej,
- 7. augusta 2013 okresný súd vydal uznesenie o oslobodení od súdnych poplatkov
- 26. septembra 2013 vydal Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesenie, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu odporcu na oslobodenie od súdnych poplatkov vo zvyšnej časti,
- 17. decembra 2013 bol vypracovaný znalecký posudok č. 64/2013,
- 17. januára 2014 sa k znaleckému posudku č. 64/2013 vyjadrila navrhovateľka, matka maloletého dieťaťa,
- 22. januára 2014 sa k znaleckému posudku č. 61/2013 vyjadril odporca, otec maloletého dieťaťa,
- 21. mája 2014 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 23. júl 2014,
- 14. júla 2014 bolo okresnému súdu zaslané vyjadrenie odporcu, otca maloletého dieťaťa,
- 15. júla 2014 bolo okresnému súdu zaslané vyjadrenie navrhovateľky, matky maloletého dieťaťa,
- 17. júla 2014 podal odporca okresnému súdu svoje vyjadrenie, v ktorom opisuje priebeh stretnutia s maloletým dieťaťom,

- 23. júla 2014 pojednávanie vo veci samej bolo odročené na neurčito pre neprítomnosť tlmočníka s výzvou na predloženie návrhu na doplnenie dokazovania zo strany navrhovateľky, matky maloletého dieťaťa,

- 6. augusta 2014 bolo vydané uznesenie o ustanovení tlmočníka,

- 14. augusta 2014 bolo v napadnutom konaní vydané uznesenie o prerušení konania do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 P 315/2012, ktorého predmetom bolo nariadenie predbežného opatrenia vo veci úpravy styku otca s maloletým dieťaťom,

- 16. septembra 2014 bolo podané odvolanie otca maloletého dieťaťa proti uzneseniu okresného súdu zo 14. augusta 2014 o prerušení konania,

- 18. novembra 2014 bolo vydané uznesenie krajského súdu, ktorým bolo rozhodnutie okresného súdu o prerušení konanie zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie,

- 17. marca 2015 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd pojednával bez kolízneho opatrovníka, po prejednaní veci súd odročil pojednávanie z dôvodu nevyhnutnej prítomnosti kolízneho opatrovníka na pojednávaní,

- 12. mája 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu neprítomnosti tlmočníka, okresný súd uložil povinnosť šetrenia kolíznemu opatrovníkovi, a to na aktuálnej adrese odporcu,

- 10. júna 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd uložil účastníkom konania povinnosť predložiť v súdom určenej dôkazy na preukázanie ich tvrdení aktuálne v roku 2015,

- 28. júla 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo dokazovanie vyhlásené za skončené,

- 5. augusta 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásený rozsudok o rozvode manželstva a úprave rodičovských práv a povinností voči maloletému dieťaťu na čas po rozvode,

- 4. septembra 2015 podala navrhovateľka predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní,

- 29. septembra 2015 okresný súd odpovedal na sťažnosť na prieťahy v konaní s uvedením dôvodov, pre ktoré bola zákonnej sudkyňi predĺžená lehota na vypracovanie rozsudku,

- 9. októbra 2015 bol doručený rozsudok o rozvode manželstva a úprave práv a povinností k maloleťmu dieťaťu okresného súdu právneho zástupcovi sťažovateľa,
- 15. októbra 2015 podala navrhovateľka, matka maloleťého dieťa, odvolanie proti rozsudku okresného súdu v časti výroku o úprave styku otca s maloleťým dieťaťom,
- 23. októbra 2015 podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ, otec maloleťého dieťaťa, ktorým napadol výrok o rozvode manželstva, o úprave pomerov manželov k ich maloleťým deťom na čas po rozvode (konkrétne proti určeniu vyživovacej povinnosti a úprave styku otca s maloleťým dieťaťom),
- 12. novembra 2015 sa navrhovateľka vyjadrila k odvolaniu odporcu,
- 30. marca 2016 krajský súd vydal rozsudok, ktorým rozhodol o odvolaní oboch účastníkov, výrok o rozvode manželstva nadobudol právoplatnosť 24. mája 2016, v časti výživného a úprave styku otca s maloleťým dieťaťom, krajský súd vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu,
- 20. apríla 2016 bol rozsudok krajského súdu doručený sťažovateľovi,
- 30. júna 2016 podal sťažovateľ výzvu na vykonanie znaleckého dokazovania,
- 1. júla 2016 sťažovateľ požiadal o preklad rozhodnutia,
- 15. novembra 2016 sa neuskutočnilo pojednávanie bez zavinenia sťažovateľa,
- 2. decembra 2016 sa neuskutočnilo pojednávanie bez zavinenia sťažovateľa,
- 2. februára 2017 požiadal právny zástupca sťažovateľa o vykonanie znaleckého dokazovania v súlade s rozsudkom krajského súdu,
- 2. februára 2017 bola podaná sťažnosť na prieťahy v konaní predsedníčke okresného súdu,
- 31. marca 2017 uskutočnilo sa pojednávanie vo veci samej, sudkyňa zväži vypočutie maloleťého dieťaťa na súde alebo nariadenie znaleckého dokazovania,
- 17. mája 2017 pojednávanie bolo odročené na neurčito.

III.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práva alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom stanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

11. Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

14. Pokiaľ ústavný súd v ďalšom texte poukazuje na Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), ide o platné znenie do 1. júla 2016.

15. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Táto povinnosť súdu vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

17. Sudca bol podľa §117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP v znení účinnom v relevantnom čase, v zmysle ktorého sa pojednávanie mohlo odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa museli oznámiť. Ak sa pojednávanie odročovalo, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámil deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

18. Rovnaké povinnosti súdu a sudcu vyplývajú aj z čl. 12 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“), účinného od 1. júla 2016, ktorý stanovuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb a tiež z § 30 CMP, podľa ktorého po začatí konania postupuje súd v súčinnosti s ostatnými subjektmi konania tak, aby bola vec v čo najkratšom čase prejednaná a rozhodnutá. O odročení pojednávania rozhoduje súd aj v mimosporovom konaní podľa § 183 a § 184 Civilného sporového poriadku taktiež účinného od 1. júla 2016, a to v spojení s § 2 ods. 1 CMP. Preto aj v konaniach o rozvode manželstva a s ním spojeného konania o úprave pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode, ako aj v konaniach starostlivosti súdu o maloletých je možné pojednávanie odročiť len z dôležitých dôvodov a na konkrétny termín. To znamená, že podľa novej právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je odročovanie pojednávania na neurčito zo zákona vylúčené (§ 395 ods. 1 CMP).

19. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

20. Čo sa týka hodnotenia právnej a skutkovej zložitosti napadnutého konania, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o rozvode manželstva a úprave práva a povinností manželov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode manželstva tvorí bežnú súčasť agendy všeobecných súdov a v danom prípade nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti, ktoré by mali byť dôvodom pre výrazné predĺženie napadnutého konania.

21. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na to, že z hľadiska povahy konania sa pri rozhodovaní o úprave pomerov k maloletým deťom jedná o vec, ktorá vo všeobecnosti vyžaduje postup okresného súdu s osobitnou rýchlosťou, čo v napadnutom konaní nebolo uskutočnené. Rovnako aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôraznil, že ak je predmetom konania výživné (jedna z povinností rodičov vo vzťahu k maloletému dieťaťu), konaniu o týchto vzťahoch príslušné súdy majú venovať „mimoriadnu starostlivosť, pretože procesné omeškanie v takejto veci môže mať za následok de facto rozhodnutie o otázke predloženej súdu“ (pozri H. v. Spojené kráľovstvo, rozsudok 8. 7. 1987, bod 85).

22. V konaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na priet'ahoch konania podieľa osoba, ktorá podala sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V danom prípade sťažovateľ svojím správaním v napadnutom konaní pred okresným súdom neovplyvnil podstatnejším spôsobom jeho dĺžku tak, aby mu bolo možné pričítať podiel na stave, v akom sa vec nachádzala v čase podania sťažnosti ústavnému súdu.

23. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní.

24. Priebeh napadnutého konania bol v zásade plynulý, ale na druhej strane napadnuté konanie je potrebné zhodnotiť ako nie dostatočne efektívne. Uvedené konštatovanie vyplýva zo skutočnosti, že napadnuté konanie v časti s rozvodovým konaním spojeného konania o úprave pomerov k maloletému dieťaťu nie je právoplatne skončené ani po viac ako 5 rokoch od jeho začatia, čo nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné. Samotný fakt, že sťažovateľ je cudzím štátnym príslušníkom a v napadnutom konaní je potrebné využívať služby tlmočníka a zabezpečiť preklad všetkých písomných dokumentov, síce spôsobuje objektívne spomalenie procesu rozhodovania okresného súdu, nezbavuje však okresný súd zodpovednosti za aktuálny stav konania, ústavný súd však na ňu prihliadol pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia.

25. Ústavný súd nemôže uznať argumentáciu predsedníčky okresného súdu, ktorú uviedla vo vyjadrení k sťažnosti „o dlhodobej značnej pracovnej vyťaženiosti sudcov“, keďže námietka neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 38/03, III. ÚS 155/2010).

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k názoru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 22 P 120/2012 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

27. Pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu

porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu v jeho veci nachádza. Okresný súd je v ďalšom konaní povinný postupovať striktne podľa príslušných ustanovení Civilného mimosporového poriadku (i jeho § 118), pričom pokiaľ ide o vyjadrenie vo veci konajúcej sudkyne vrátane úvahy o nariadení znaleckého dokazovania, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jeden znalecký posudok z odboru psychológie v konaní už podaný bol, takže by bolo nesporne efektívnejšie ho prípadne doplniť a znalkyňu vypočúť.

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

29. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa čl. 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

30. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 000 € z dôvodov, ktoré vo svojej sťažnosti uviedol. Poukázal na stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádza, pretože okresný súd v takej citlivej veci ako je úprava rodičovských práv a povinností sťažovateľa (otca maloletého dieťaťa, pozn.), dosiaľ právoplatne nerozhodol.

31. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy, avšak suma požadovaná sťažovateľom nie je primeraná okolnostiam prípadu. Pri určení finančného

zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

32. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 22 P 120/2012, najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorý je potrebné zohľadniť predovšetkým, ako aj so zreteľom na fakt, že sťažovateľ je cudzím štátnym príslušníkom a po celý čas trvania napadnutého konania sa nachádza na území Slovenskej republiky s úmyslom mať čo najčastejší osobný kontakt s maloletým dieťaťom, považoval ústavný súd priznanie sumy 1 500 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

33. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátkou Mgr. Martinou Chorváthovou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

34. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 €.

35. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 predstavuje spolu s režijným paušálom (2 x 8,84 €) sumu 312,34 €. Za tretí úkon – vyjadrenie sťažovateľa z 15. decembra 2017 – ústavný súd trovy nepriznal, pretože sťažovateľ v ňom neuviedol žiadne také skutočnosti, ktoré by prispeli k objasneniu veci.

36. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

37. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2018